

Ενδεικτικό Σενάριο Τοπικής Ιστορίας

Τίτλος Προγράμματος

«Τρίκαλα: μία πόλη σε μετάβαση: από την αγροτική παραγωγή στην παροχή τουριστικών υπηρεσιών κι από τον Μύλο Ματσόπουλου στον Μύλο των ξωτικών»

Επίπεδο/Βαθμίδα

Γυμνάσιο

Γνωστικό αντικείμενο

Ιστορία

Τάξη

Επιλογή τάξης ή τάξεων από αναδυόμενη λίστα

Όλες οι τάξεις Γυμνασίου

17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Στόχος 1: Μηδενική Φτώχεια

Στόχος 4: Ποιοτική Εκπαίδευση

Στόχος 11: Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες

Πρόγραμμα Σπουδών

Διασύνδεση με τα Προγράμματα Σπουδών της Ιστορίας του 2023 για το Γυμνάσιο

Για τη Διδακτική Πλαισίωση και το Σχεδιασμό του μαθήματος στο Γυμνάσιο αναφέρεται ότι:

Επίσης, προτείνεται και ενθαρρύνεται η σύνδεση του μαθήματος της Ιστορίας με την τοπική ιστορία, είτε μέσω σχολικών δραστηριοτήτων (πολιτιστικών προγραμμάτων, ευρωπαϊκών προγραμμάτων κ.λπ.) είτε μέσω εργασιών, τύπου πρότζεκτ, που θα οργανώσει ο/η εκπαιδευτικός σε όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Σε αυτό το πλαίσιο μπορούν να αξιοποιηθούν οι επισκέψεις σε αρχαιολογικούς τόπους, σε μουσειακές συλλογές των τοπικών μουσείων, καθώς και τα εκπαιδευτικά προγράμματα των μουσείων. Είναι σημαντικό να κατανοήσουν οι μαθητές/-τριες τη σύνδεση της πολιτιστικής κληρονομιάς της ιδιαίτερης πατρίδας τους με την εθνική, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια ιστορία. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται καλύτερα και ο γενικός στόχος για την καλλιέργεια της ιστορικής συνείδησης και της κριτικής σκέψης σε συνδυασμό με τη νηφάλια ανάπτυξη της εθνικής συνείδησης και της εθνικής αυτογνωσίας. Η εθνική αυτογνωσία θα επιτρέψει αφενός την υγιή συνομιλία με την εθνική συνείδηση άλλων λαών και αφετέρου την καλλιέργεια αξιών όπως ο σεβασμός, η αλληλεγγύη, η ισότητα, η υπευθυνότητα, η ελευθερία και η αναίρεση στερεοτυπικών αντιλήψεων.

Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Ιστορίας των Α', Β' και Γ' τάξεων Γυμνασίου. (ΥΑ 4341/Δ2 ΦΕΚ τ.Β 217, 19 Ιανουαρίου 2023)

Σύντομη Περιγραφή του Προγράμματος

Το Πρόγραμμα αποσκοπεί κυρίως στην κριτική και ιστορική μελέτη του άμεσου περιβάλλοντος των μαθητών/τριών. Έχει αφετηρία την μαθητική εμπειρία και δομείται με βάση βιωματικές δραστηριότητες για να μελετήσουν την τοπική ιστορία και να τη συσχετίζουν με το ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο. Επίσης, μπορεί να αναδείξει τη σημασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, και της αειφόρου ανάπτυξης σε συσχέτιση με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Πρόγραμμα Σπουδών

Σύνδεση με τα Προγράμματα Σπουδών του 2023 Ιστορία, Γεωγραφία, Μελέτη Περιβάλλοντος, Εργαστήρια Δεξιοτήτων.

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σύνδεση της τοπικής ιστορίας με την εθνική, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια ιστορία

Καλλιέργεια ιστορικής συνείδησης και κριτικής σκέψης σε συνδυασμό με τη νηφάλια ανάπτυξη της εθνικής συνείδησης και της εθνικής αυτογνωσίας

Ενεργητικότερη συμμετοχή στις διαδικασίες μάθησης και, πιθανόν, παραγωγή ιστορικής γνώσης

Πεδίο Υλοποίησης

Για κάποια σχολεία θα είναι προορισμός σε απόσταση περπατήματος και για άλλα θα χρειαστεί μετακίνηση με λεωφορείο στο πλαίσιο διδακτικής επίσκεψης

Επίσης θα αξιοποιηθεί ο ψηφιακός χώρος του διαδικτύου.

Φάσεις Υλοποίησης

Διερεύνηση (2-5 διδακτικές ώρες)

Οι μαθητές/τριες συζητούν τι γνωρίζουν για την ευρύτερη περιοχή των Τρικάλων και την ίδιο την πόλη και το παρελθόν της. Με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού, οργανώνουν ερωτήματα για την τοπική ιστορία, όπως:

Πότε ιδρύθηκε η πόλη;

Από ποιες φάσεις πέρασε μέχρι σήμερα;

Πώς εξελίχθηκε η οικονομία της;

Ποιες ήταν φάσεις διαμόρφωσης της ευρύτερης περιοχής κατά το παρελθόν;

Πώς μπορούν να αποκτήσουν γνώσεις για το παρελθόν;

Ποιον ρόλο διαδραμάτισε η αγροτική παραγωγή στη διαμόρφωση του οικιστικού τοπίου;

Βοηθητικό υλικό για τη Σύγχρονη Ιστορία:

Για τα μνημεία της ευρύτερης περιοχής των Τρικάλων μπορεί να αξιοποιηθεί το βιβλίο του Θεόδωρου Α. Νημά «Ιστορία και μνημεία των επαρχιών Τρικάλων και Καλαμπάκας. Από την Αρχαιότητα μέχρι σήμερα», Θεσσαλονίκη: Σταμούλης 2018.

Προετοιμασία/Σχεδιασμός (1-4 διδακτικές ώρες)

Οι μαθητές σχεδιάζουν το πρόγραμμα με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού:

1. Κατανομή ομάδων και ρόλων (ιστορικοί, ερευνητές, φωτογράφοι).
2. Καταγραφή ενεργειών (παρατήρησης της περιοχής στην οποία βρίσκεται ο μύλος του Ματσόπουλου, συστηματική παρατήρηση και διεξοδική καταγραφή των χαρακτηριστικών του μύλου, επίσκεψη στην έδρα φορέων που σχετίζονται με την Ιστορία, όπως τα Γενικά Αρχεία του Κράτους-Αρχεία Νομού Τρικάλων και η βιβλιοθήκη του ΦΙΛΟΣ Τρικάλων) και αναζήτηση σχετικού υλικού.
3. Επαφές με φορείς και πρόσωπα που έχουν μελετήσει την ιστορία και την τοπική ιστορία, με πρόσωπα που μπορούν να λειτουργήσουν σαν πληροφορητές της τοπικής ιστορίας.
4. Προετοιμασία υλικού (άδειες μετακίνησης, φωτογραφικές μηχανές, τετράδια, κλπ).

Υλοποίηση (4-8 διδακτικές ώρες)

1. Εντοπισμός στοιχείων για την εξέλιξη της της περιοχής μέσα στη διαχρονία.
2. Αναζήτηση των αναγκών που ικανοποιούσε η δημιουργία ενός μύλου στις παρυφές της πρωτεύουσας του νομού.
3. Πώς ήταν όταν ιδρύθηκε;
4. Ποιες ήταν οι φάσεις μετεξέλιξης του μύλου και διαμόρφωσης της ευρύτερης περιοχής κατά το παρελθόν;
4. Φωτογράφιση και καταγραφή εμπειριών.
5. Συγκέντρωση ιστορικών πληροφοριών από τοπικές πηγές.

Επικοινωνία-Διάχυση (2-5 διδακτικές ώρες)

Οι μαθητές/τριες μπορούν:

- να συντάξουν δελτίο τύπου για να κοινοποιήσουν τα συμπεράσματά τους στον τοπικό τύπο.
- να δημιουργήσουν παρουσίαση για να απευθυνθούν στη σχολική κοινότητα
- να συντάξουν εκτενές κείμενο με περιγραφή της δράσης και να το αναρτήσουν σε ιστολόγιο και στην επίσημη ιστοσελίδα του σχολείου.
- να εξετάσουν το ενδεχόμενο συμμετοχής σε κάποιο μαθητικό συνέδριο.

Αναστοχασμός (1-3 διδακτικές ώρες)

Οι μαθητές/τριες απαντούν σε ερωτήσεις σχετικά με:

- τις γνώσεις που απέκτησαν για την τοπική ιστορία μέσω της δράσης που ανέπτυξαν
- τον τρόπο με τον οποίο συνδέεται η τοπική ιστορία, όπως την μελέτησαν, με την ευρύτερη ιστορία, όπως τη διδάσκονται στο σχολείο
- τον τρόπο που εργάστηκαν
- τον τρόπο που διαμόρφωσαν το αποτέλεσμα της εργασίας τους
- τον τρόπο που η εργασία που υλοποίησαν στην τοπική ιστορία σχετίζεται με άλλα γνωστικά αντικείμενα (π.χ. γεωγραφία, φυσική, γεωμετρία κ.λπ.)

Δρ Αγαθοκλής Αζέλης

Σύμβουλος Εκπαίδευσης Φιλολόγων Τρικάλων

